

Dabaszinības 1.–6. klasei

Mācību priekšmeta programmas paraugs speciālo izglītības programmu īstenošanai

Atbildīgā par izdevumu Iveta Mantromoviča

ISEC redakcija

Satura rādītājs

Ievads.....	2
Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi.....	3
Mācību saturs.....	4
1. klase.....	4
2. klase.....	6
3. klase.....	7
4. klase.....	9
5. klase.....	11
6. klase.....	13
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni.....	15
Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi un metodes.....	17
Mācību līdzekļi.....	17
Mācību metodes.....	17

Ievads

Mācību priekšmeta “Dabaszinības” programmas paraugs (turpmāk – programma) veidots atbilstoši Latvijas Republikas Vispārējās izglītības likumam un Valsts standarta pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmeta “Dabaszinības” standartā izvirzītajiem galvenajiem mērķiem un uzdevumiem, ievērojot speciālās pamatizglītības programmā izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem izvirzītos mērķus un uzdevumus.

Programma ir veidota, lai īstenotu speciālās izglītības programmas izglītojamajiem ar viegliem garīgās attīstības traucējumiem.

Programma ir speciālās izglītības programmas sastāvdaļa, kuru veido mācību priekšmeta mērķi un uzdevumi, mācību saturs, mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks, mācību sasniegumu vērtēšanas formas un mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums.

Piedāvātajai programmai ir ieteikuma raksturs.

Programma veidota, paredzot mācību priekšmeta “Dabaszinības” apguvei vienu stundu nedēļā. Ja izglītības iestāde plāno mācību priekšmeta “Dabaszinības” apguvei divas stundas nedēļā, tad katrai tēmai doto stundu skaitu pedagogs var dubultot vai plānot pēc saviem ieskatiem. Ja nepieciešams, pedagogam jāveido individuālās mācību programmas, plānojot individuālo darbu.

Programmas saturs veidots, ievērojot izglītojamo ar speciālām vajadzībām izziņas procesu – uzmanības, uztveres, domāšanas, iztēles un atmiņas – īpatnības.

Mācību saturs paredz apgūt elementāras zināšanas par dzīvo un nedzīvo dabu, cilvēka maņu orgāniem, veselības saglabāšanu un nostiprināšanu, tuvākās apkārtnes iepazīšanu un drošību tajā.

Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi

Mācību priekšmeta mērķis

Radīt interesi par dabu un tās procesiem, veidojot labvēlīgu attieksmi pret apkārtējo vidi un savu veselību.

Mācību priekšmeta uzdevumi

Sniegt zināšanas par dabas objektiem, to svarīgākajām izpausmēm.

Apgūt praktiskās darbības iemaņas dabas procesu izzināšanā.

Veidot prasmes un iemaņas saudzīgai attieksmei un rūpēm pret dabu.

Mācību saturs

1. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Dabas novērošana	1	Dabaszinību priekšmets	Zina, ko māca dabaszinības. Zina, kas ir daba.	Dabas novērošana.
Skolas telpas	5	Skolas telpu izvietojums Es un citi	Nosauc cilvēku radītos objektus un zina to lietojumu. Nosauc dzīvās dabas objektus. Ir pozitīva attieksme pret skolas vidi.	Ekskursija. Spēles un rotaļas.
Tuvākā apkārtnē, skolas apkārtnē	10	Dabas objekti Cilvēka radītie objekti Augi un dzīvnieki Ceļš uz skolu	Nosauc raksturīgākos augus un dzīvniekus. Atšķir dabas objektus no cilvēku radītajiem objektiem. Zina drošības noteikumus, kuri jāievēro dabas vidē.	Apkārtnes novērošana. Augu un dzīvnieku novērošana. Spēles un rotaļas.
Augi	6	Augu krāsa, forma, izmērs Augu kopīgās un atšķirīgās pazīmes Augu kopšana un saudzēšana	Raksturo augus pēc formas, krāsas, lieluma. Saskata augu kopīgās un atšķirīgās pazīmes. Mācās rūpēties par augiem.	Augu vērošana un pētīšana.
Dzīvnieki	6	Mājdzīvnieki	Nosauc mājdzīvniekus. Zina drošības noteikumus, kuri jāievēro saskarsmē ar dzīvniekiem. Zina, kā pareizi izturēties pret dzīvniekiem.	Dzīvnieku vērošana attēlos un dabā. Ekskursija. Spēles un rotaļas.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Gadalaiki	7	Rudens Ziema Pavasaris Vasara	Nosauc gadalaikus. Atpazīst gadalaikus pēc pazīmēm dabā un attēlos. Atšķir un nosauc katram gadalaikam raksturīgākās pazīmes.	Novērošana attēlos un dabā. Pārgājiens. Ekskursija.

2. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Dzīvā un nedzīvā daba	12	Dzīvās daba: cilvēks, augi, dzīvnieki Nedzīvās dabas objekti Nedzīvā daba: ūdens Dzīvās un nedzīvās dabas atšķirīgās pazīmes Dabas aizsardzība	Zina, kas ir dzīva būtne. Zina, ka dzīvās dabas pazīme ir augšana. Atšķir dzīvās būtnes no nedzīvās dabas objektiem. Ir saudzīga attieksme pret dzīvās dabas objektiem.	Augu un dzīvnieku novērošana. Eksperiments (augu augšana).
Dabas parādības	8	Laika apstākļi: saulains, apmācies, lietains Nokrišņu veidi: lietus, sniegs	Novēro, nosauc un atzīmē laika vērojumus. Atšķir nokrišņu veidus.	Laika apstākļu novērošana. Datu apkopošana laika apstākļu kalendārā.
Orientēšanās apkārtnē un laikā	8	Diennakts daļas Nedēļa Skolas atrašanās vieta: adrese, apkārtnes objekti, orientēšanās skolas teritorijā	Nosauc nedēļas dienas un diennakts daļas. Zina skolas adresi. Nosauc apkārtnes objektus. Orientējas skolas teritorijā.	Novērošana. Pētījums. Spēles un rotaļas.
Cilvēks un higiēna	7	Cilvēka ķermeņa daļas, to nozīme Ķermeņa higiēna Veselīgs uzturs	Nosauc un parāda cilvēka ķermeņa daļas. Ikdienā ievēro higiēnas prasības. Nosauc veselīgus produktus.	Modelēšana. Uzskates līdzekļu veidošana. Rotaļas.

3. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Augi un to iedalījums	10	Dārzeņi Augļi un ogas Krūmi un koki Skuju koki un lapu koki	Pazīst dārzeņus, augļus, ogas. Ir sapratne par dārzeņu, augļu un ogu nozīmi uzturā. Pazīst 4–5 kokus un krūmus tuvākajā apkārtnē un attēlos. Saskata kopīgo un atšķirīgo.	Pētījums. Novērošana. Herbāriju veidošana.
Sēnes	2	Ēdamās sēnes Indīgās sēnes	Pazīst 3–4 sēnes. Zina, ka nepazīstamas sēnes ir bīstamas.	Novērošana. Modelēšana.
Dzīvnieki un to iedalījums	6	Mājdzīvnieki Savvaļas dzīvnieki	Raksturo mājdzīvniekus pēc ārējā izskata un nozīmes. Nosauc dzīvnieku ķermeņa daļas. Zina dažus savvaļas dzīvniekus. Prot atšķirt mājdzīvniekus no savvaļas dzīvniekiem attēlos un dabā.	Novērošana. Salīdzināšana. Modelēšana. Pētījums. Spēles un rotaļas.
Dabas parādības	4	Vējš Negaiss Putenis	Zina jēdzienus: vējš, negaiss, putenis. Pastāsta par saviem vērojumiem.	Novērošana.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Dabas ainavas	8	Mežs Pļava Upe. Drošība pie ūdens Dabas aizsardzība	Zina jēdzienus: mežs, pļava, upe. Pazīst mežu, pļavu, upi attēlos un dabā. Ievēro uzvedības normas un drošības noteikumus dabas vidē.	Novērošana. Pētījums. Ekskursija. Spēles.
Cilvēks	5	Maņu orgāni: acis, ausis, deguns, āda, mēle	Parāda cilvēka maņu orgānus. Zina, ka gaismu uztver ar acīm. Zina, ka skaņu uztver ar ausīm. Zina, ka siltumu uztver ar ādu. Zina, ka garšu uztver ar mēli. Zina, ka smaržu uztver ar degunu. Ikdienā ievēro higiēnas prasības.	Pētījums. Eksperiments. Spēles un rotaļas.

4. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Nedzīvā daba gadalaikos	6	Debess ķermeņi: Saule un Mēness Mēneši un gads Gaisa temperatūras izmaiņas dažādos gadalaikos Sals	Pazīst debess ķermeņus. Nosauc pēc kārtas gada mēnešus. Zina jēdzienu “gaiss”. Zina par gaisa temperatūras izmaiņām dažādos gadalaikos.	Novērošana. Mērījumi.
Augi un dzīvnieki dažādos gadalaikos	8	Augu pārmaiņas gadalaikos Dzīvnieku pielāgošanās gadalaikiem Aizsargājамie augi un dzīvnieki	Nosauc augu pazīmes katrā gadalaikā. Raksturo dzīvnieku uzvedību dažādos gadalaikos (dzīvnieku ziemas guļa, gājputnu aizceļošana). Zina 3–4 tuvākajā apkārtnē sastopamos aizsargājamus augus un dzīvniekus.	Novērošana. Pētījums.
Dabas ainavas	8	Dārzs: augļu dārzs, sakņu dārzs Parks Ezers Jūra	Pazīst dārzu, parku, jūru un ezeru attēlos un dabā. Zina drošības noteikumus, uzturoties dabas vidē. Prot priecāties par dabas skaistumu. Saudzīgi izturas pret apkārtējo vidi.	Modelēšana. Ekskursija.
Latvija	8	Latvijas teritorija Kultūrvēsturiskie novadi Lielākās pilsētas Lielākās upes un ezeri	Pazīst Latvijas kontūru kartē. Nosauc un parāda novadus. Parāda kartē lielākās pilsētas, upes un ezerus.	Darbs ar karti. Modelēšana. Rotaļas.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Cilvēks	5	Veselīgs dzīvesveids. Dienas režīms Sporta aktivitātes. Veselīgs uzturs. Higiēna	Saprot, kas ir veselīgs dzīvesveids. Plāno savu dienas režīmu. Iesaistās sporta aktivitātēs. Ir sapratne par personīgās higiēnas ievērošanas nepieciešamību. Ikdienā ievēro higiēnas prasības. Ir saudzīga attieksme pret savu un citu veselību.	Novērošana. Plānošana. Spēles un rotaļas.

5. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Nedzīvā daba	4	Dzīvā un nedzīvā daba Nedzīvās dabas nozīme	Nosauc dzīvās un nedzīvās dabas objektus un raksturo tos.	Novērošana. Rotaļas.
Ūdens	7	Ūdens dabā un sadzīvē Ūdens agregātstāvokļi Ūdens riņķojums dabā	Zina, kur ūdens atrodas dabā. Saprot ūdens nozīmi sadzīvē. Zina un nosauc ūdens agregātstāvokļus. Pastāsta par ūdens riņķojumu dabā. Ievēro drošības noteikumus ūdens tuvumā.	Eksperiments. Demonstrējums. Novērošana. Laboratorijas darbs.
Gaiss	7	Gaisa raksturīgākās īpašības Gaisa sastāvs Skābeklis un tā nozīme Gaisa nozīme, piesārņojums un tā novēršana	Nosauc gaisa raksturīgākās īpašības. Zina par skābekļa nozīmi. Pastāsta par gaisa piesārņojumu. Mēra gaisa temperatūru.	Eksperiments. Demonstrējums. Novērošana.
Ieži	11	Iežu raksturīgākās īpašības Iežu izmantošana, priekšstats par derīgajiem izrakteņiem	Zina jēdzienu "iezis". Nosauc iežu raksturīgākās īpašības. Nosauc tuvākā apkārtnē sastopamos iežus: smilts, grants, māls, dolomīts. Pastāsta par derīgo izrakteņu izmantošanu.	Laboratorijas darbs. Eksperiments. Demonstrējums. Novērošana. Praktiskie darbi.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Augsne	6	Augsnes sastāvs un apstrāde Augsnes iemītņi Augsnes aizsardzība	Zina jēdzienu “augzne”. Salīdzina dažādas augsnes pēc krāsas un sastāva. Nosauc dažus augsnes iemītņiekus. Zina par augsnes nozīmi.	Kolekciju veidošana. Demonstrējums. Novērošana. Praktiskie darbi. Laboratorijas darbs.

6. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Augu valsts daudzveidība	2	Augu nozīme cilvēku dzīvē Augu iedalījums	Pastāsta par augu nozīmi cilvēka dzīvē. Zina augu iedalījumu kultūraugos un savvaļas augos.	Demonstrējumi. Augu un sēklu kolekcijas. Herbāriji.
Kultūraugi un savvaļas augi	8	Augu orgāni – sakne, lapa, stumbrs, zieds, sēklas Augu pavairošana ar sēklām un auga daļām	Nosauc un pastāsta par augu orgāniem. Zina, kā pavairo augus.	Demonstrējumi. Praktiskie darbi.
Dārzeņi	4	Viengadīgie dārzeņi (tomāti, gurķi, ķirbji, zirņi, pupas, redīsi, kartupeļi) Divgadīgie dārzeņi (burkāni, kāposti, galda bietes) Daudzgadīgie dārzeņi (sīpoli, ķiploki)	Zina, kas ir viengadīgi, divgadīgi un daudzgadīgi dārzeņi. Grupē dārzeņus.	Demonstrējumi. Praktiskie darbi. Novērošana.
Graudaugi	4	Graudaugu ārējā uzbūve Kvieši Auzas Mieži	Zina, kas ir graudaugi. Pastāsta par graudaugu izmantošanu.	Novērošana. Praktiskie darbi.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts	Praktiskā darbība
Ziedaugi	5	Ziedaugu ārējā uzbūve, audzēšana, kopšana un izmantošana Dārza puķes Istabas augi	Zina, kas ir ziedaugi. Pastāsta par ziedaugu audzēšanu un kopšanu. Nosauc dažas dārza puķes un istabas augus. Prot priecāties par dabas skaistumu.	Ekskursija. Novērošana. Praktiskie darbi.
Augļu koki un ogu krūmi	4	Augļu koku un ogu krūmu ārējā uzbūve Augļu koku un ogu krūmu pavairošana un kopšana Augļu nogatavošanās un to novākšana	Nosauc un atpazīst augļu kokus un ogu krūmus dabā un attēlos. Pastāta par augļu nogatavošanos.	Ekskursija. Novērošana.
Koki un krūmi	4	Koku un krūmu uzbūve Lapu koki Skuju koki Koksnes izmantošana	Saskata atšķirīgo koku un krūmu uzbūvē. Pazīst lapu un skuju kokus. Zina, kur izmanto koksni. Saudzīgi izturas pret apkārtņē augošajiem kokiem un krūmiem.	Novērošana. Demonstrējumi.
Sēnes	4	Sēņu vispārīgs raksturojums Sēnes auglķermeņa daļas Ēdamo un indīgo sēņu pazīšana	Raksturo sēnes uzbūvi – kātiņš, cepurīte, sporas. Pazīst ēdamās un indīgās sēnes. Apzinās indīgo sēņu bīstamību. Zina, kā rīkoties saindēšanās gadījumā.	Modelēšana. Demonstrējumi.

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Mācību sasniegumu vērtēšanas kārtību speciālās izglītības programmās nosaka Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 492 “Mācību sasniegumu vērtēšanas kārtība speciālās izglītības programmās”. Izglītojamo ar garīgās attīstības traucējumiem mācību sasniegumus vērtē, ievērojot izglītojamo attīstības līmeni, spējas un veselības stāvokli.

Izglītojamā mācību sasniegumus vērtē daudzpusīgi un objektīvi, lai īstenotu šādus principus:

- prasību atklātības un skaidrības princips – prasības tiek formulētas atklāti, skaidri un saprotami atbilstoši izglītojamā attīstības līmenim;
- pozitīvo sasniegumu summēšanas princips – izglītojamā mācību sasniegumi tiek vērtēti, summējot pozitīvos sasniegumus iegaumēšanas un izpratnes, zināšanu praktiskās lietošanas un radošās darbības līmenī;
- vērtējuma atbilstības princips – izglītojamā zināšanu, prasmju un iemaņu vērtēšana notiek atbilstoši izglītojamā attīstības līmenim. Vērtējot tiek ņemts vērā Valsts Pedagoģiski medicīniskās komisijas noteiktais izglītojamā attīstības traucējumu veids, viņa spējas un veselības stāvoklis, kā arī attieksme pret mācību darbu;
- vērtējuma noteikšanai izmantoto pārbaudes veidu dažādības princips – mācību sasniegumu vērtēšanā izmanto rakstiskas, mutiskas un kombinētas pārbaudes, individuālo un grupas sasniegumu vērtēšanu un dažādus pārbaudes darbus;
- vērtēšanas regularitātes princips – mācību sasniegumi tiek vērtēti regulāri, lai pārliecinātos par izglītojamā iegūtajām zināšanām, prasmēm, iemaņām un mācību sasniegumu attīstības dinamiku.

Vērtēšana ir mācību procesa sastāvdaļa, tāpēc veicama visā mācību laikā, izvēloties piemērotāko vērtēšanas vietu mācību procesā, vērtēšanas mērķi, vērtēšanas metodisko paņēmieni.

Ir jāizmanto dažādi pārbaudes darba veidi, lai izglītojamajiem būtu iespējams parādīt savas zināšanas un prasmes.

Vērtēšana ir veicama dažādos mācību procesa posmos.

Vērtētājs var būt: pats izglītojamais, klasesbiedri, pedagogs (iekšējā vērtēšana); skolas administrācija, vecāki, eksperti, valsts un pašvaldības institūcijas (ārējā vērtēšana).

Ievadvērtēšana (diagnosticējošā vērtēšana) notiek pirms temata vai mācību kursa sākuma. Tā sniedz informāciju par izglītojamo sagatavotības līmeni, uzsākot tēmu. Ievadvērtēšana konstatē izglītojamo zināšanas pirms mācību procesa, tēmas apguves uzsākšanas, motivē izglītojamos aktīvam mācību darbam, saskaņo izglītojamo un pedagoga sadarbības formas, precizē mācību mērķus un uzdevumus. Iespējamie metodiskie paņēmieni: saruna, jautājumi un atbildes.

Kārtējā vērtēšana (formatīvā vērtēšana) notiek mācību laikā. Tā informē par mācību procesa norisi un konstatē izglītojamo sasniegumus, lai tos uzlabotu, kontrolē un saskaņo mācību procesa norises, mācību mērķa, izmantoto mācību metožu atbilstību. Iespējamie metodiskie paņēmieni: laboratorijas darbs, darbs ar tekstu, novērošana, vizualizēšana, darbu mape, kontroldarbs.

Nobeiguma vērtēšana (summatīvā vērtēšana) notiek mācību tēmas beigās. Tā nosaka, kā īstenotas programmas prasības, konstatē izglītojamo zināšanu un prasmju apguves līmeni, beidzot tēmu, mācību gadu. Iespējamie metodiskie paņēmieni: pārbaudes darbs, pētnieciskais darbs, ieskaite.

Pārbaudes darbos ieteicams izmantot novērošanu, mērīšanu, salīdzināšanu, sistematizēšanu, darbu ar tekstu, attēliem, zīmējumiem, dabas materiāliem, uzzīņu literatūru, lai pārliecinātos par izglītojamo zināšanām, prasmēm un iemaņām tematu izpratnē.

Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi un metodes

Mācību līdzekļi

1. Mācību literatūra

- 1.1. Ieteicamās mācību grāmatas (sk. IZM ISEC izdotos ieteicamās mācību literatūras sarakstus).
- 1.2. Uzziņu literatūra: vārdnīcas, enciklopēdijas u. tml. izdevumi.
- 1.3. Periodiskie izdevumi.
- 1.4. Interneta resursi.

2. Uzskates un tehniskie līdzekļi, iekārtas

- 2.1. Uzskates līdzekļi: piederumi un iekārtas, kartes, kolekcijas u. c.
- 2.2. Tehniskie līdzekļi un iekārtas: mikroskops, dažādi trauki un piederumi, globuss u. c.

Mācību metodes

Lai apgūtu programmā plānoto mācību saturu un sasniegtu paredzamos rezultātus, ir nepieciešams izmantot izglītojamo spējām, attīstības līmenim un veselības stāvoklim atbilstošas mācību metodes.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Darbs ar tekstu	Pedagogs piedāvā tekstus lasīšanai (atbilstoši izglītojamo lasīšanas tehnikas apguves līmenim) vai lasa priekšā. Tekstu atlasei var tikt izmantotas mācību grāmatas, metodiski palīglīdzekļi, avīzes, žurnāli, citas grāmatas, rokasgrāmatas un cita vizuālā informācija.	6. klasē, apgūstot tēmu “Viengadīgie dārzeni”, izglītojamie klausās tekstu, atbild uz jautājumiem, iesaistās pārrunā.
Demonstrēšana	Pedagogs vai izglītojamais rāda pārējiem izglītojamajiem demonstrējumu un stāsta par to.	5. klasē, apgūstot tematu “Ūdens agregātstāvokļi”, pedagogs demonstrē eksperimentu, karsējot trauku ar ūdeni. Demonstrējums ļauj izglītojamajiem noskaidrot, ka, palielinoties siltuma daudzumam, mainās ūdens agregātstāvoklis no šķidra uz gāzveida. Pēc demonstrējumā novērotā, izglītojamie izdara secinājumus par ūdens agregātstāvokļiem.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Jautājumi	Pedagogs vai izglītojamie mutvārdos vai rakstiski uzdod jautājumus par noteiktu tematu.	Uzsākot jaunu tematu, pedagogs var izmantot jautājumu metodi, lai noskaidrotu, ko izglītojamie gribētu uzzināt par šo tematu. Darba gaitā izglītojamie uzdod visdažādākos jautājumus.
Laboratorijas darbs	Pedagogs uzdod veikt eksperimentālas dabas uzdevumu atbilstoši aprīkotā telpā vai izmantojot noteiktu aprīkojumu.	5. klasē, apgūstot tematu “Augsnes sastāvs un apstrāde”, izglītojamie caur lupu pēta augsnes sastāvu. Apgūstot tematu “Ūdens dabā un sadzīvē”, izglītojamie mēra ūdens temperatūru, izmantojot termometru un pieraksta mērījumu rezultātus.
Lomu spēle	Pedagogs rakstiski vai mutiski piedāvā izglītojamajiem mācību situācijas aprakstu, ko iespējams atveidot lomās. Izglītojamie iejūtas atveidojamajās lomās atbilstoši uzdevumam.	6. klasē, apgūstot tēmu “Augi”, stāsta, ko tie dod cilvēkiem un dzīvniekiem (palīdz vai dara ļaunu), kur tie aug un kas nepieciešams augšanai, kā tie vairojas.
Rotaļa, spēle	Pedagogs ir sagatavojis tēmai vai konkrētai stundai tematiski atbilstošu rotaļu vai galda spēli un iepazīstina ar tās noteikumiem izglītojamos. Izglītojamie iesaistās rotaļā vai spēlē.	2. klasē, apgūstot tematu “Diennakts”, iet rotaļā “Diena un nakts”.
Saruna	Pedagogs vai izglītojamais uzdod jautājumus un vada sarunu saskaņā ar saņemtajām atbildēm. Pārējie izglītojamie iesaistās sarunā atbilstoši noteikumiem.	6. klase. Organizēt sarunu par meža lomu dabas un cilvēku dzīvē, rosina izteikties, kas notiktu, ja pazustu mežs. Tēma “Upe”. Izmantojot upes šķērsgriezuma zīmējumu, sarunas gaitā papildīt to ar augu un dzīvnieku nosaukumiem.
Situācijas analīze	Pedagogs vai izglītojamais mutiski vai rakstiski piedāvā izglītojamajiem reālas situācijas aprakstu un uzdod jautājumus par šo situāciju. Izglītojamie pārrunā (dažkārt arī novēro), atbild uz jautājumiem.	Izglītojamie saņem uzdevumu (situāciju no dzīves) – izdomāt, kā rīkoties negaisa laikā.
Stāstījums	Pedagogs vai izglītojamais izklāsta kāda temata saturu, tas var būt kādu ideju, viedokļu, faktu, teoriju vai notikumu izklāsts. Izglītojamie klausās, uzdod jautājumus.	Organizēt uzskatāmu stāstījumu par ūdens pilienu ceļojumu dabā (1.–4. klasē). 5. klasē organizēt vizuāli uzskatāmu stāstījumu par dzīvo un nedzīvo objektu grupām.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Vizualizēšana	Pedagogs vai izglītojamie izmanto vai patstāvīgi izveido dažādus simboliskus uzskates līdzekļus – tabulas, plānus, kartes, zīmējumus.	1. klasē, apgūstot tematu “Rudens”, izglītojamie zīmē rudens ainavu.

Mācību organizācijas formas

Āra nodarbības. Pedagogs klasē iepazīstina izglītojamos ar darba uzdevumu, drošības noteikumiem. Izglītojamie veic novērojumus, mērījumus ārpus klases – dabas vidē –, pēc tam iegūtos rezultātus apstrādā klasē.

Mācību ekskursija. Katra izglītojamo grupa saņem uzdevumu, kas jāveic ekskursijas laikā. Pēc ekskursijas izglītojamie iepazīstina ar savas grupas uzdevuma izpildi.